

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR**GÜNEŞ AYŞE ÖZKESKİN BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2019/41772
Karar Tarihi : 22/11/2022

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler : Muammer TOPAL

Recai AKYEL

Selahaddin MENTEŞ

Muhterem İNCE

Raportör : Murat İter DEVECİ

Başvurucu : Güneş Ayşe ÖZKESKİN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, polisin silahlı güç kullanımı sonucu meydana gelen ölüm ve bu olay hakkında yürütülen ceza soruşturmasının etkisizliği nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 13/12/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla temin edilen belgelere göre ilgili olaylar özetle şöyledir.

5. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, başvurusunun silahlı bir terör örgütü içinde faaliyet yürüttüğünü değerlendirdiği oğlu İ.Ö.nün İçişleri Bakan'ına yönelik eylem arayışı içinde olduğuna ve silahlı olabileceğine dair istihbarat bilgisi edinmiş, bu hususu 12/6/2017 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına (İstanbul Başsavcılığı) bildirmiştir. Yazıda İ.Ö.nün yürüttüğü söylenen faaliyetlerinin neler olduğu belirtilmemiştir.

6. İstanbul Başsavcılığında görevli bir Cumhuriyet savcısı; şüphelinin kaçması, delillerin kaybolması, yok edilmesi veya başka yere nakledilmesi yönünde tehlike olduğu sonucuna vararak İ.Ö.nün yakalanabilmesi ve delillerin elde edilebilmesi amacıyla içinde İ.Ö.nün yaşadığı yönünde istihbarat bilgisi bulunan bir apartman dairesinde 13/6/2017 tarihinde saat 00.00'dan itibaren 24 saat süreyle arama yapılmasına, elde edilecek suç unsuru

eşya ve delillere el konulmasına karar vermiştir. Bahsi geçen daire, İstanbul'un Kadıköy ilçesi Acıbadem Mahallesi'nde bulunan bir sitededir ve başvuru, anılan dairede eşi N.Ö. ve oğlu İ.Ö. ile birlikte yaşamaktadır.

7. İstanbul Emniyet Müdürlüğü arama işlemi sırasında bir Olay Yeri İnceleme ekibi ile bir bomba imha ekibinin olay yerinde hazır olması için gerekli iç yazışmayı yapmıştır.

8. Altında sicil numaraları yazılı 42 polisten 38'i tarafından imzalanan Olay, Arama ve Elkoyma Tutanağı'na (Olay Tutanağı) göre polisler 13/6/2017 tarihinde saat 00.58 sıralarında başvuruçunun ikamet ettiği dairenin kapısını çalmış ve daire sakinlerinin duyabileceği şekilde "Polis, açın kapınızı!" şeklinde uyarı yapmıştır. Daireden ayak sesleri gelmesine rağmen kapının açılmaması üzerine ve delillerin karartılması veya dairedeki kişilerin polislere saldırı düzenlemesi ihtimaline karşı daire kapısı koçbaşı yardımıyla açılmıştır. Daireye giren polisler antrede yaşlı bir kadın (başvuruçucu) ile orta yaşlı bir erkek (İ.Ö.) görmüştür. Polisi fark eden erkek şahıs sağ taraftaki koridora koşarak soldaki ilködaya girmiştir. Yaşlı kadını salona alan polisler erkek şahsın bulunduğu odanın kapısına balistik kalkan ile kontrollü bir şekilde yaklaşınca erkek şahıs hedef gözeterek polislere ateş etmiştir. Erkek şahsın "Polis, at silahını, teslim ol!" şeklindeki uyarılara mukabil hedef gözeterek silahla ateş etmeye devam etmesi üzerine polisler silahla ateş ederek erkek şahsı etkisiz hâle getirmiştir. Dairede yapılan kontrolde, olayın meydana geldiği odanın yanındaki yatak odasında yaşlı bir erkek şahıs (N.Ö.) görülmüştür. 112 Acil 01.03'te aranmıştır. Cankurtaran gelmeyince polis birkaç kez daha 112 Acil'i aramıştır. Tuzaklanmaya karşı bomba imha ekibi daireyi kontrol etmiştir. Saat 01.21'de olay yerine gelen ve bomba imha ekibinin kontrolü sonrasında daireye alınan cankurtaran görevlileri vurulan erkek şahsın öldüğünü tespit etmiştir.

9. Olay yeri, arama kararını veren Cumhuriyet savcısı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü Kadıköy Olay Yeri İnceleme Büro Amirliğinde görevli iki uzman yardımcısı tarafından olay gecesi incelenmiştir. Bu inceleme öncesinde başvuruçucu ile eşi, bir hastaneye intikal ettirilmiştir. Uzman yardımcılarının olay yerini incelemeleri sonucunda düzenledikleri rapor ve bu raporun ekindeki belgelere göre;

Olay, kendilerine saat 01.20 sıralarında bildirilmiş ve saat 01.30'da olay yerine intikal etmişlerdir. Olay yeri çok katlı bir binanın 4. katındaki bir dairedir. Dairenin çelik olan giriş kapısı kırılmıştır ve yarı açık vaziyettedir. Dairenin girişine göre sağ tarafta mutfak, tam karşıda salon bulunmaktadır. İki bölme arasından geçen koridorun sağ tarafında banyo, banyonun bitişiğinde ise yatak odası vardır. Ayrıca koridorun sonunda bir yatak odası daha bulunmaktadır. Banyonun karşıdaki odada baş kısmı batıya, ayak kısmı ise doğuya bakan, sol kolu başının üzerinde duran ve göğüs bölgesinde yoğun kanlanma olan ölü bir şahıs sağ tarafına dönük yatmaktadır. Bu şahsın üzerinde kısa kollu, beyaz bir atlet ile diz kadar uzanan haki renkli bir şort vardır. Atlette mermi giriş deliği olduğu değerlendirilen delikler mevcuttur. Anılan şahsın güneyinde bir tabanca vardır. Üçü 9 mm, üçü 7,65 mm çapında olmak üzere toplam altı mermi kovarı halı üzerinde, 9 mm çapında bir mermi kovarı balkon kapısının önünde, 7,65 mm çapındaki bir başka mermi kovarı ise odanın güney tarafındaki kanepenin üzerindedir. Odadaki halı üzerinde ve TV ünitesinin altında birer adet deforme mermi çekirdeği bulunmaktadır. Odanın girişine göre sağ taraftaki TV'nin üzerinde bir, TV'nin bulunduğu taraftaki duvarda ise üç mermi isabet izi mevcuttur. Odanın girişinde bulunan ve operasyon sırasında

kullandığı öğrenilen balistik kalkan üzerinde iki mermi giriş deliği olduğu görülmüştür. Mermi çekirdekleri balistik kalkandan çıkarılmıştır. Odada bulunan tabanca kontrol edilmiş; horozunun kurulu, emniyet tertibatının açık olduğu, şarjöründe bir miktar -sayısı belirlenmemiştir- fişek olduğu, ayrıca mermi atım yatağında bir fişek bulunduğu tespit edilmiştir. Ölü şahsın parmak izleri, el svapları ve avuç içi izi, operasyona katılan timde görevli polislerin el svapları ile eldivenleri (Üç polisin el svapı ile iki polisin eldiveni) alınmıştır (Svap alma formlarında el svapları alınan polislerin silahla temas edip etmediği ile ilgili bölüm işaretlenmemiştir.). Ölü şahıs hareket ettirilince sol ayağının altında 7,65 mm çapında bir mermi kovam görülmüştür. Olay yerini ve delilleri fotoğraflamak için 341 poz kullanılmış, ayrıca olay yerinin kamera kaydı yapıp basit bir krokisi çizilmiştir. Mesafe ölçümleriyle ilgili tabloda ölenin bulunduğu odanın kapısıyla ve polislerle olan mesafesi belirtilmemiştir. Arama işlemi icra etmek amacıyla düzenlenen operasyona katılanlar İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü (TEM Şube) ile Özel Harekât Şube Müdürlüğünde (Harekât Şubesi) görevli polislerdir.

10. Olaydan saat 01.22'de haberdar olup saat 02.28'de olay yerine varan Cumhuriyet savcısının düzenlediği olay yeri incelemesine ilişkin tutanak, uzman yardımcılarının düzenlediği raporla uyumludur. Sözü edilen tutanakta ayrıca ölene ait olduğu değerlendirilen tabancaya ait şarjörde iki fişek bulunduğu, evde ölene ait çok sayıda örgütsel eşya olduğu, ölen hakkında bir arama kaydı bulunmadığı, ölenin 1984-1993 yılları arasında ceza infaz kurumunda kaldığı, iki açık suç (örgüt propagandası yapma, 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet) kaydının bulunduğu belirtilmiştir. Yapılan inceleme sonunda Cumhuriyet savcısı, kesin ölüm nedeni ile ölüm zamanının tespiti için cesedin Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

11. Saat 03.50 sıralarında başlayan detaylı arama işlemleri sırasında bina yöneticisi N.Ç. ile yardımcısı S.B. hazır bulundurulmuştur. Arama işlemi saat 05.00'te sona ermiş, saat 05.30'da daire kapısı mühürlenmiştir.

12. Başvurucunun ve eşi N.Ö.'nin ifadesi Olay Tutanağı'nda imzası bulunan ve TEM Şubede görevli olan polislerce olaydan birkaç saat sonra bilgi sahibi sıfatıyla alınmıştır. Başvurucu ifadesinde özetle evinin kapısından sesler gelmesi üzerine uyanıp koridordan "Ne oluyor?" diye seslendiğini, kapının arkasından "Polis, çekilin kapının arkasından!" dediğini, sonrasında kapının açıldığını ve evine girildiğini, bu sırada oğlu ile koridorda olduğunu, polislerin kendisini salona aldığını ve silah sesleri duyduğunu söylemiştir. Başvurucunun eşi N.Ö. ise duyduğu sesler üzerine uyandığını, kendisine bulunduğu odada kalmasının söylendiğini, hiçbir şey bilmediğini ifade etmiştir.

13. İstanbul Başsavcılığının talebi üzerine 13/6/2017 tarihinde İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği soruşturmanın amacını tehlikeye düşüreceği gerekçesiyle şüpheli ve müdafininin soruşturma dosyasını inceleme ve belgelerden örnek alma yetkilerinin kısıtlanmasına, verilen el koyma kararının onanmasına, el konulan dijital materyaller üzerinde gerekli inceleme, çözümlenme ve yedekleme yapılmasına, ölenin alınan kan örneği ile elde edilen biyolojik deliller üzerinde Adli Tıp Kurumunca moleküler genetik inceleme yapılmasına karar vermiştir.

14. Ölü muayenesi ve otopsi işlemleri olay günü Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığında görevli bir Cumhuriyet savcısı nezaretinde Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

Morg İhtisas Dairesince (Morg Dairesi) yapılmıştır. Ölü muayenesi işlemi sonrasında düzenlenen tutanağa göre ölüm, inceleme anından 3 ila 24 saat öncesinde gerçekleşmiştir. Söz konusu işlemlerden sonra Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı, yer bakımından görevsiz olduğu gerekçesiyle yetkisizlik kararı vererek anılan işlemlerle ilgili soruşturma evrakını İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığına (Anadolu Başsavcılığı) göndermiştir. Anadolu Başsavcılığı da yetkisizlik kararı verip soruşturma evrakını İstanbul Başsavcılığına göndermiştir. İstanbul Başsavcılığı yetkisizlik kararıyla gelen soruşturma evrakını devam eden soruşturmaya ilişkin evrakla birleştirmiştir.

15. Ölenin müdafii olduğu iddiasıyla bir avukat 14/6/2017 havale tarihli dilekçe ile yakalama kararının, arama kararının ve olayla ilgili tutanakların bir örneğini istemiştir. İstanbul Başsavcılığı kısıtlama kararını gerekçe göstererek bu talebi reddetmiştir. Ölenin müdafininin itirazını İstanbul 14. Sulh Ceza Hâkimliği reddetmiştir.

16. Başvurucu, vekilleri aracılığıyla Anadolu Başsavcılığına sunduğu 23/6/2017 tarihli dilekçeyle oğlunun ölümüne neden olan polisler hakkında suç duyurusunda bulunmuştur. Sözlü edilen dilekçesinde başvurucu özetle ve öz itibarıyla polisin "Teslim ol." çağrısı yapmadığını, öldürme kastıyla hareket ettiğini ve oğlunu sağ ele geçirmek için gerekli tedbirleri almadığını iddia ederek soruşturmaya ilgili bazı taleplerde bulunmuştur. Başvurucuya göre;

- Soruşturma bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülmelidir.

- Polisin delillerle teması önlenmelidir.

- Polisin çektiği kamera görüntülerinin ham hâli istenmeli, söz konusu görüntülerde montaj veya silme olup olmadığı konusunda bilirkişi incelemesine başvurulmalıdır.

- Şüpheli polislerin silahlarına el konulmalıdır.

- Kolluğun yapması gereken işlemler ve incelemeler polis dışındaki birimlere yaptırılmalıdır.

- Aramayla ilgili karar ve tutanaklar, olay yeri incelemesine ve kriminal incelemelere ait tutanaklar, polislerin el svapı örnekleri, balistik incelemeyle ilgili raporlar, ifadesine başvuru alan kişilerin beyanlarını içerir tutanaklar ve suç eşyası esas defterine kaydedilen eşyalarla ilgili belgeler getirilmelidir.

- İ.Ö.nün ölümüne neden olan polisler tutuklanmalıdır.

17. Başvurucunun yaptığı suç duyurusu sonrasında Anadolu Başsavcılığı konuyla ilgili bir ceza soruşturması başlatmıştır. İstanbul Başsavcılığı ile Anadolu Başsavcılığınca yürütülen soruşturmalarla ilgili süreçler aşağıda yer almaktadır.

A. İstanbul Başsavcılığınca Yürütülen Soruşturmaya İlgili Süreç

18. Başvurucunun evinden elde edilen dijital deliller kollukça incelenerek içerikleri tutanağa bağlanmıştır.

19. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Şube Müdürlüğü Parmak İzi Geliştirme Laboratuvarı Büro Amirliğinin (Parmak İzi Şubesi) 27/6/2017 tarihli uzmanlık raporu olay yerinden elde edilen tabancanın şarjöründe iz tespit edilemediğini ancak tabanca üzerinde iz saptandığını ortaya koymuştur. Bu izin ölene ait olup olmadığı yönünde araştırma yapıp yapılmadığı tespit edilememiştir.

20. Başvurucu; vekili aracılığıyla İstanbul Başsavcılığına verdiği 17/7/2017 havaile tarihli dilekçe ile kolluğa verdiği ifadeye ait tutanağın, arama ve elkoyma kararları ile bu kararların icrasına ait tutanakların ve olay yeri incelemesi nedeniyle düzenlenen tutanağın bir örneğinin kendisine verilmesini istemiştir. Anılan dilekçeye göre başvurusunun ifade Tutanağı'nı okumasına izin verilmemiş ve tutanağın bir örneği başvurucuya teslim edilmemiştir. Başvurucunun talebinin yerine getirilip getirilmediği saptanamamıştır.

21. Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Biyoloji İhtisas Dairesi (Biyoloji Dairesi) olay yerinde bulunan tabanca ve bu tabancaya ait boş şarjörden svap örnekleri almış, söz konusu svaplarda tespit ettiği kandan DNA profilleri elde ederek söz konusu profilleri ölenin DNA profili ile karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırmanın sonucunu gösterir rapora göre DNA profilleri birbiriyile uyumludur.

22. Otopsi raporu Morg Dairesince 7/9/2017 tarihinde tamamlanmıştır. Bu raporun ilgili kısmı şöyledir:

“...

Yüz, gövde ve kollarda yaygın kan buluşığı, avuç içlerinde siyah mürekkep buluşığı ile birlikte;

1.Boyun sol yan sternokleidomastoti kas ortasında 1,2x0,5 cm'lik atipik ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası,

2.Boyun sağ yan ortada 1,5x1 cm 'lik kenarları düzensiz ateşli silah çıkış yarası,

3.Göğüs ön yüz sol midskapulalar [Skapula kürek kemliği demektir.] 4. kot hizasında 0,6 cm çaplı ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası,

4.Sol kol üst dışyan arkada 0,5 cm çaplı ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası,

5.Göğüs sol dış yan orta aksiller [eksen, vücut ekseni] 8. kot hizasında 1cm çaplı ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası izlendi. Başka travmatik patoloji saptanmadı.

Radyolojik incelemede; dişlerde protez, boyun sağ alt bölgede metalik cistm, batın sağ üst kadranda deforme mermi çekirdeği, torakal 8. paravertebralda deforme metalik mermi çekirdeği, sol klavikula çevresinde deforme mermi çekirdeği ve sol humerus başı skapula bileşkesinde çok sayıda deforme metalik cistm ile uyumlu imajlar alındı.

...

...Diafragmanın karaciğer komşuluğuki kanamalı kısmından bir adet mermi çekirdeği elde edildi. 8. Torakal vertebradan mermi çekirdeği elde edildi.

...

...Boyun sağ önden bir adet 5x2mm'lik mermi çekirdeği gömlek parçası elde edildi. Hyoid kemik ve boyun omurları sağlam bulundu. Sol klavikula çevresinden bir adet mermi çekirdeği ve sol skapula humerus eklem çevresinden irili ufaklı metalik cisimler elde edildi...

9) SONUÇ:

1- Kişinin vücuduna 4 (dört) adet ateşli silah mermi çekirdeği isabet etmiş olup her birinin oluşturduğu yaralanmanın tek başına ölüm meydana getirir nitelikte olduğu,

2- Ateşli silah mermi çekirdeği giriş yarası cilt ve ciltaltı bulgularına göre; atışların bitişik atış mesafesi dışından yapılmış olduğu, ancak atışların elbise bölgeye isabet etmiş olduğundan kesin atış mesafesi tayini yapılamadığı, kesin atış mesafesi tayini isteniyorsa olay anında kişinin üzerinde bulunan ve delik ihtiva eden giysilerin yıkamadan incelenmek üzere Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi'ne gönderilmesi gerektiği,

3- Cesetten 3 (üç) adet, makroskopik görünümüne göre muhtemelen 9 mm çapında ileri deforme mermi çekirdeği parçaları ve 1(bir) adet 5x2 mm'lik mermi çekirdeği gömlek parçası elde edildiği,

4- Kişinin ölümünün ateşli silah mermi çekirdeği yaralanmasına bağlı humerus, skapula, sternum ve omur kırıklarıyla birlikte iç organ ve büyük damar yaralanmalarından gelişen iç kanama ve kan aspirasyonu sonucu meydana gelmiş olduğu kanaatini bildirir rapordur."

23. İstanbul Başsavcılığı 5/2/2018 tarihli yazıyla İstanbul Emniyet Müdürlüğünden arama ve elkoyma işlemine ait görüntüleri içeren DVD'nin gönderilmesini talep etmiştir. Talep 13/2/2018 tarihinde yerine getirilmiştir.

24. Polislerce düzenlenen 3/4/2018 tarihli Açık Kaynak Tespit Tutanağı'na göre ölenin mensubu olduğu iddia edilen terör örgütü adına faaliyet gösteren bazı genel ağ adreslerinde başvurusunun oğlunun ölümünü yücelten, onu sahiplenen ve meydana gelen ölüm nedeniyle kamu kurumlarına yönelik tehdit içeren haberler yapılmıştır.

25. İstanbul Başsavcılığının balistik inceleme sonucuyla ilgili 10/10/2017 ve 5/2/2018 tarihli yazılarına rağmen Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Fizik İhtisas Dairesi Balistik Şube (Balistik Şube) inceleme sonucunu ancak 22/10/2018 tarihinde rapor hâline getirebilmiştir. Anılan rapora göre;

i. Olay yerinden elde edilen 7,65 mm çapındaki mermileri atan tabanca ile şarjörün atışa engel mekanik arızası yoktur.

ii. Anılan tabancadan yapılan atışlarda kullanılan kovanlar ile olay yerinden alınan 7,65 mm çapındaki beş kovan arasındaki uyumluluk ve benzerlik gözetildiğinde sözlü edilen beş kovan 7,65 mm çapındaki mermileri atan tabancadan atılmıştır.

iii. Olay yerinde saptanan 9 mm çapındaki dört kovan dört gruba ayrılabilir.

iv. İnceleme için gönderilen iki deforme mermi çekirdeği 7,65 mm'lik fişeklere aittir ancak çekirdekler üzerindeki izler tanıya elverişli değildir.

v. Kalkanın üzerinden elde edilen deforme mermi çekirdekleri üzerindeki izler -mermi çekirdeklerin mevcut durumları da dikkate alındığında- mermilerin hangi silahtan atıldığına tespiti elverişli değildir.

vi. Ölenin üzerinden alınan fanilanın etek ucundan 38 cm yukarıda olup sol kol gövde dikişine 13 cm mesafedeki deliği, omuz dikişinden 5,5 cm aşağıda olup sol kol gövde dikişine 0,5 cm mesafedeki deliği ve sol kol gövde dikişinden 2,5 cm aşağıdaki deliği meydana getiren atışlar yakın atış mesafesinden (kısa namlulu silahlarla yapılan atışta 40 cm, uzun namlulu silahlarla yapılan atışta ise 100 cm'lik mesafe) yapılmıştır. Fanilanın etek ucundan 22 cm yukarıdaki delik ve etrafında yanık, kavruk ve barut isisi görülmemiştir; barut artığı saptanmamıştır.

vii. Ölenin sağ el iç, sol el iç ve sol el dış bölgelerinden alınan svaplarda tespit edilen antimom (Sb), baryum (Ba) ve kurşun (Pb) değerlerinin anlamlı olarak kabul edilen değerlerin (Sb 35 'ng/svap', Ba 150 'ng/svap' ve Pb 800 'ng/svap') üzerinde olması, ölenin ateşli silahın fişek yatağı veya namlu ucu bölgesinden tuttuğu veya atış artıklarının bulunduğu yerlere temas ettiği ya da atış sırasında silaha çok yakın bir mesafede bulunduğu anlamına gelebilir. Antimon değerinin anlamlı olarak kabul edilen değerlere yakın olması ve baryum ile kurşun değerlerinin anlamlı olarak kabul edilen değerlerin üzerinde olması dikkate alındığında ölenin sağ elinin dışından alınan svaplarda atış artığı bulunduğu kabul edilebilir.

viii. İki polisten alınan el svaplarında yapılan analizler sonucunda tespit edilen antimom, baryum ve kurşun değerleri polislerin ateşli silahın fişek yatağı veya namlu ucu bölgesinden tuttıkları, atış artıklarının bulunduğu yerlere temas ettikleri ya da atış sırasında silaha çok yakın bir mesafede buldukları anlamına gelebilir. Bir polisin el svapı numunelerinde tespit edilen değerler atış artığı kabul edilen sınırlar içinde değildir. Bir polisin eldivenlerinden alınan svap örneklerinde saptanan antimom, baryum ve kurşun değerleri dikkate alındığında svap örneklerinde atış artığı bulunduğu kabul edilebilir (Raporda eldivenin dış ve iç bölgesinden alınan svaplarda atış artıklarının ateşli silah ile yakın atış mesafesinden yapılan bir atış sonucu oluşmuş olabileceği belirtilmiş ise de bu hususun konuyla ilgili olmayan bir yerde ve ilgisiz bir şekilde bahsedilmesi nedeniyle söz konusu eldivenin hangi polis memuruna ait olduğu anlaşılamamıştır. Bununla birlikte eldiveni alan ikinci polisin eldiveninin sağ tekenden alınan svap örneklerinde tespit edilen antimom, baryum ve kurşun değerlerinin atış artığı olduğu açıkça belirtilmemiş olsa da söz konusu değerlerin raporda yazılı referans aralıklarının üzerinde olması nedeniyle atış artığı olarak değerlendirilebileceği anlaşılmıştır.).

ix. Olay esnasında kullanılan kalkan üzerindeki deliklerden alınan svaplarda antimom, baryum ve kurşun tespiti edilmiştir.

26. İstanbul Polis Kriminal Polis Laboratuvar Müdürlüğünce (Kriminal Laboratuvar) yapılan incelemelere ilişkin 4/12/2018 tarihli raporda şu hususlar ortaya konulmuştur:

- Olay yerinden elde edilen tabanca, 7,65 mm çapında mermileri atan yan otomatik bir tabancadır ve tabancanın ateş etmeye engel arızası bulunmamaktadır.

- Delil poşetlerinde gönderilen 7,65 mm çapındaki beş mermi kovanı ile 7,65 mm çapındaki bir deforme mermi çekirdeğinin ve 7,65 mm çapındaki iki mermi çekirdeği parçası ile üç mermi çekirdeği gömlek parçası olay yerinden elde edilen tabancadan atılmıştır.

- 9 mm çapındaki dört kovan dört farklı ateşli silahtan atılmıştır.

- İnceleme için gönderilen nüvenin hangi silahtan atıldığı yönünde inceleme yapılması mümkün değildir zira nüveler teşhise elverişli karakteristik iz ihtiva etmemektedir.

27. Arama işlemi sırasında yapılan kamera kaydı bilirkişiye incelettirilmiştir. Bilirkişinin hazırladığı 10/12/2018 tarihli rapordan anlaşıldığına göre kayıtlar yalnızca İ.Ö.nün ölümünden sonra yapılan aramayla ilgilidir, video kaydından elde edilen fotoğraflara göre İ.Ö. sağ eli ile sağ bacağının üzerinde, yan yatar bir vaziyettedir; olay yerindeki bulunan tabanca İ.Ö.nün sol eli ile sağ ayağının arasında ve halı üzerindedir.

28. İstanbul Başsavcılığı, ölenin yakınlarının şikâyeti üzerine başvurusunun oğlumun ölümü hakkında Anadolu Başsavcılığınca yürütülen bir ceza soruşturması olduğuna işaret ederek ölene isnat edilen suçlar yönünden 10/12/2018 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir.

29. İstanbul Başsavcılığının talebi üzerine 9/1/2019 tarihinde İstanbul 12. Sulh Ceza Hâkimliği olay yerinden elde edilen tabanca ve şarjörünün, tabancadan çıkan üç fişek, beş kovan, iki mermi çekirdeği ve bir gömleklili mermi çekirdeğine ait gömlek parçasının mütaderesine karar vermiştir.

B. Anadolu Başsavcılığınca Yürütülen Soruşturmaya İlgili Süreç

30. Anadolu Başsavcılığı 23/6/2017 tarihinde başvurusunun ifadesini almıştır. Başvurusunun ifadesi şöyledir:

"Ben Alzheimer hastası olan eşim [N.Ö.] ve oğlum [İ.Ö.] ile birlikte ... adresinde ikamet ederim. 12/06/2017 gecesi 13/06/2017 gününe bağlayan gece saat 00:30 sıralarında evde hep birlikte bulunduğumuz sırada kapımız şiddetli bir şekilde çaldı. Daha doğrusu kapı sanki çalıyor gibi sert ve büyük bir cistimle kapıya vuruyorlardı. Bu sırada oğlum ve eşim uyuyordu. Ben uyanıktım. Kapıya doğru yöneldim. Kapıyı açacağımı söyledim. Hatta kapı kilitlerini çevirdim. Bu sırada 'pols' dediler. Benim açmama fırsat kalmadan kapıyı kırarak içeriye girdiler. İlk başta kamışlağı yüzleri maskeli ellerinde uzun tüfekleri olan iki şahıs geldi. Elindeki kalkanı portimentonun önüne bıraktı. Beni karşı odaya salona itirdiler. Ne olduğumu anlayamadım. Sadece üç el silah sesi duyuyum. Sonrasında bir sessizlik oldu... Daha sonra üç adet mermimin oğlum [İ.Ö.nün] cesedinin üzerinden çıktığını öğrendim. Polisler bu şekilde her hangi bir uyarı yapmadan oğlumun evin içerisinde vurup öldürmüşlerdi. Evde kesinlikle çatışma olmadı. Zaten çatışma olsaydı polis elindeki kalkanını neden bıraksın. Sonrasında üzerimizi değiştirmeden ve ayakta bularımızı bile gitymeden hemen bizi apar topar Acıbadem karakoluna götürdüler. Oradan da memune hastanesine götürdüler. Çok bitkin ve yıpranmış bir haldeydik. O haldeyken hastane[de] ifadelerimizi aldılar. Ancak ben[im] yanında gözlüğü yoktu. Ne yazdığımı göremedim.

Okuyamadım. Polisler bana okudu. Bana ve eşime imzalatıldılar. Hatta daha doğrusu ifadeyi bile bana okumadan imzalatıldılar. Ben yazılanları okuyamadım. Bir örneğini de bana vermediler. Yazılanlar eğer doğru eğer yanlış ne yazıldığını bilmiyorum. Dolayısı ile kolluğun aldığı ifadeyi kestirlikte kabul etmiyorum. Polisler oğlumu vurmak amacıyla eve girmişlerdir ve öldürmüşlerdir. İlgili polislerin tespit edilerek adam öldürmekten cezalandırılmalarını istiyorum...”

31. Anadolu Başsavcılığı 12/7/2017 tarihli yazıyla İstanbul Başsavcılığından kolluk evrakının, ev araması sonucu tutulan tutanakların ve aramaya katılan polislerin kimliğinin tespiti amacıyla olay yerine ait görüntülerin örneklerini istemiştir. İstanbul Başsavcılığı; arama ve elkoyma kararı ile dayanağı kolluk belgelerinin, uzman yardımcılarınca yapılan olay yeri incelemesi ile ilgili belgelerin ve İstanbul 10. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen kısıtlama kararının birer örneğini göndermiştir.

32. 2/11/2017 tarihinde Anadolu Başsavcılığı görevli polislerin arama ve elkoyma kararını veren Cumhuriyet savcısının talimatları doğrultusunda hareket ettiği, başvuruçunun ölümlü hakkında yürütülmesi gereken soruşturmanın ölene isnat edilen suçlar nedeniyle yürütülen soruşturmaya birlikte yürütülmesi gerektiği gerekçesiyle yetkisizlik kararı verip soruşturma evrakını İstanbul Başsavcılığına göndermiştir. İstanbul Başsavcılığı, soruşturma yetkisinin Anadolu Başsavcılığına ait olduğu gerekçesiyle 27/11/2017 tarihinde yetkisizlik kararı vermiştir. Somut olayda yetkili başsavcılığı tespit etmekle görevli olan Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesi 27/12/2017 tarihli kararla başvuruçunun oğlunun ölümlü ile ilgili soruşturmanın Anadolu Başsavcılığına yürütülmesi gerektiğini saptayarak Anadolu Başsavcılığına verilen yetkisizlik kararını kaldırmıştır.

33. Anadolu Başsavcılığı 17/1/2018 tarihli bir yazıyla İstanbul Başsavcılığından arama, ölü muayenesi ve otopsi işlemlerine ait tutanaklar ile kamera kayıtlarının birer örneğinin gönderilmesini talep etmiştir. İstanbul Başsavcılığı uzman yardımcılarınca düzenlenen olay yeri incelemesine ilişkin raporun, Cumhuriyet savcısınca yapılan olay yeri incelemesiyle ilgili tutanağın, otopsi işlemi yapıldığına dair tutanağın ve kısıtlama kararının birer örneğini göndermiş; kamera kayıtlarının temini için yazışma yapıldığı ve temin edildiğinde söz konusu kayıtların bir örneğinin gönderileceği konusunda Anadolu Başsavcılığına bilgilendirmiştir.

34. Anadolu Başsavcılığı 17/1/2018 tarihli bir başka yazıyla İstanbul Emniyet Müdürlüğünden arama kararının ve bu işlemin icrasıyla ilgili tutanağın, olayla ilgili tutanağın, otopsi ve olay yeri incelemesine ilişkin tutanakların, varsa olaya ilişkin kamera kayıtlarının ve aramada görevli polislerin görev belgelerinin birer örneğinin gönderilmesini, ayrıca arama işlemine katılan polislerin şüpheli sıfatıyla ifadelerinin alınmasını istemiştir. Bu yazıya cevap verilmemesi üzerine Anadolu Başsavcılığı 6/6/2018 tarihinde talebini yinelemiştir. Bunun üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü 2/7/2018 tarihli yazıyla 10/5/2018 tarihli tahkik emriyle başmüfettiş görevlendirildiği ve incelemenin devam ettiği konusunda Anadolu Başsavcılığına bilgi vermiş, Polis Teftiş Kurulu İstanbul Bölge Başkanlığı da devam eden idari soruşturmaya ait belgeleri 26/7/2018 tarihinde Anadolu Başsavcılığına göndermiştir (UYAP aracılığıyla yapılan incelemede gizli kalması amacıyla karartılması ya da iyi taranmaması nedeniyle bazı belgelerin büsbütün siyah olduğu görülmüştür. Az sayıdaki bu belgelerin dışında kalanlar İstanbul Başsavcılığı ve Anadolu Başsavcılığına yürütülen soruşturmalara ait belgeler ile tahkik kapsamında soruşturmacı görevlendirilmesi, ölenin gözü ve adli sicil kayıtlarının celbi gibi hususlarda yapılan yazışmalardan ibarettir.). Bu arada İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polisler, soruşturmayı yürüten

Cumhuriyet savcısıyla görüşmüş ve aldıkları talimat doğrultusunda soruşturmanın İstanbul Başsavcılığında terör suçlarıyla görevli Cumhuriyet savcısı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün terör suçlarıyla ilgili birimi tarafından yürütüldüğü yönünde tutanak düzenlemiştir. Bu tutanak İstanbul Emniyet Müdürlüğünce 16/8/2018 tarihinde Anadolu Başsavcılığına gönderilmiştir.

35. 5/11/2018 tarihinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden arama sırasında kayıt yapılmış ise bu kaydı CD'ye kaydedilerek gönderilmesi istenmiştir. Talebin yerine getirilip getirilmediği saptanamamıştır.

36. Anadolu Başsavcılığı 28/12/2018 tarihli bir yazıyla İstanbul Başsavcılığı'ndan ölenin el svapları, olay yerinde bulunan tabanca ve tabancaya ait diğer materyaller ile elbiseler üzerinde yapılan incelemeler sonucu düzenlenen raporların ve otopsi raporunun birer örneğini istemiştir. İstanbul Başsavcılığı soruşturmanın sona erdiğini bildirerek istenen belgeler de dâhil bazı soruşturma belgelerini Anadolu Başsavcılığına 3/1/2019 tarihinde göndermiştir. UYAP'ta mevcut belgelere göre gönderilen belgeler arasında arama işlemi sırasında çekilen fotoğraflar ve video kaydı ile söz konusu video kaydının içeriği hakkında bilrkişiden alınan rapor yer almamaktadır.

37. Anadolu Başsavcılığı, İ.Ö.nün polis memurlarına açtığı ateş sonrasında başlayan çatışma neticesinde ölümlün meydana geldiği ve olayda meşru savunma hâlinin bulunduğu gerekçesiyle 23/9/2019 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

“...
“

*İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ... soruşturma dosyası içinde bulunan ifadeler, belgeler ve raporlar incelendiğinde; İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurları İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen arama kararıyla bıfraz etmek için Kadıköy İlçesi Acıbadem Mahallesi ... sayılı adrese girdiklerinde [İ.Ö.nün] silahla görevli polis memurlarına doğru ateş ettiği, görevli polis memurlarının da silahla karşılık vermesi sonucu çıkan silahlı çatışmada [İ.Ö.nün] eks olduğu, olay mahallinde yapılan incelemede ölen [İ.Ö.nün] yanında 7*65 mm çapında 1 adet tabanca bulunduğu, bu tabanca üzerinde ölen [İ.Ö.nün] svapları bulunduğu ve görevli polis memurlarının kendilerini korumak için kullandıkları balistik kalkana isabet eden mermi çekirdeklerinin [İ.Ö.nün] yanında bulunan tabancadan çıkan karşuna ait olduğu tespiti edilmiş olması nedeniyle müştekinin iddialarının soyut nitelikte olduğu anlaşıldığından,*

Şikayet edilen şüpheli polis memurları olay tarihinde müştekinin oğlu [İ.Ö.nün] yakalamak için bulunduğu adrese gittiklerinde [İ.Ö.nün] görevli polis memurlarına doğru silahla ateş ettiği, görevli polis memurları da Türk Ceza Kanunu ve PVSK uyarınca müdahale ettikleri olaylarda kendilerine yönelik silahla ateş eden kişilere karşı silah kullanma yetkilerini kullanarak yaptıkları atış sonucu [İ.Ö.nün] ölümüne sebebiyet verme eylemleri ve ellerindeki arama karasında belirtilen evin kapısını zorla açmaları eylemleri meşru savunma ve zorunluluk hâlini oluşturduğundan haklarında kamu adına KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞINA... [karar verildi.]”

38. Başvurucu, vekili aracılığıyla Anadolu Başsavcılığı'na verilen karara itiraz etmiştir. İtirazında başvurucu özetle oğlunun ölümüyle ilgili soruşturmanın etkin bir şekilde yürütülmediğini, delillerin toplanması yönünde gerekli adımların atılmadığını ve yaptığı suç duyurusuyla ilgili dilekçesindeki taleplerinin dikkate alınmadığını belirterek özellikle

soruşturma evrakının kendisine verilmemesinden ve operasyon anına ait kamera görüntülerinin getirilmemesinden yakınmıştır. Başvurucuya göre oğlunun ölümüne neden olan polislerin bağlı olduğu İstanbul Emniyet Müdürlüğü soruşturmada etkin rol almıştır, oğlunun yakınında silah bulunması çatışma yaşandığının göstergesi değildir, ceza sorumluluğunu ortadan kaldıran nedenlerinin bulunup bulunmadığı bususunda Cumhuriyet savcaları değerlendirme yapamaz ve Anadolu Başsavcılığınca verilen karardaki gerçekler soyuttur.

39. Başvurucunun itirazı 14/11/2019 tarihine İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hâkimliğince (Hâkimlik) reddedilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

40. İlgili hukuk için bkz. *Fatma Akan ve Mehmet Eren* [GK], B. No: 2017/26636, 10/11/2021, §§ 63, 64, 67-74.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

41. Anayasa Mahkemesinin 22/11/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği dâşınıldı:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

42. Başvurucu, öz itibarıyla polisin mutlak zorunlu bir durumda ve karşılaşılan güce nazaran orantılı bir biçimde silah kullanmadığını, ayrıca oğlunun ölümü nedeniyle etkili bir ceza soruşturması yürütülmediğini belirterek yaşam hakkının öldürme yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutu ile etkili soruşturma yükümlülüğüne ilişkin usul boyutunun ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

43. Başvurucu yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edildiği iddiası kapsamında şu iddiaları ortaya atmıştır:

- Polislin güç kullanmadan da oğlunu yakalama imkânı vardır zira olay yerinde çok sayıda polis bulunmaktadır. Ayrıca polis, oğlunun kurşunlarının bitmesini beklememiş ve uyarıda bulunmadan ateş açmıştır.

- Bir kişinin silahlı olması ve polise silahla karşılık vermesi bu kişinin sağ olarak yakalanmasının önünde engel teşkil etmemektedir. Çünkü benzer operasyonlarda görev alan ve eğitilmiş olan Harekât Şubesinde görevli polisler kendilerini korumak için çelik yelek, kask ve kalkan gibi araçlara sahiptir.

- Polis, karşısındaki kişi silahlı olsa bile kişinin teslim olmasını bekleyebilir.

- Güç kullanılmasının mutlak zorunlu olduğu durumlarda polis, karşısındaki kişinin silahla karşılık vermesini engelleyecek şekilde, ölümcül olmayan vücut bölgelerine ateş edip kişiyi yakalayarak yargılama makamları önüne çıkarabilir. Oysa oğlunun vücudundaki yaralanmalar şah damarında ve göğsündedir.

- Bir ailenin yaşadığı evde silahlı güce başvurulmuştur. Ölen, başvuru kişinin kendisi veya alzheimer hastası olan eşi de olabilir.

- Oğlumun vücudundaki yaralar, orantılı güç kullanıldığına yönelik savunmanın inandırıcılığını zedelemektedir.

44. Başvurucu, yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği savıyla ilgili olarak olayın aydınlatılması için gerekli çaba gösterilmediğini iddia etmiştir. Başvurucuya göre;

- Olay yerinde yapılan kamera kaydı ve çekilen fotoğraflar incelenmemiştir.

- Cumhuriyet savcısı olay yerine olayın bildirilmesinden bir saat sonra ulaşmıştır.

- Deliller operasyona katılan polislerce toplanmıştır.

- Operasyona 42 polis katılmasına rağmen sadece üç polisin el svapı alınmıştır. Üstelik el svapını alanlar bu polislerin çalışma arkadaşlarıdır. Ayrıca svap alma formunun silahla temas edilip edilmediğine dair bölümü boş bırakılmıştır.

- Cumhuriyet savcısı, ilgili polis ve amirlerinin şüpheli veya tanık olarak ifadelerini almanıştır. Bu durum soruşturmanın tarafsız yürütülmediği yönünde bir izlenim vermektedir.

- Olay yeri inceleme raporunda 341 poz fotoğraf ve video kaydından söz edilmesine karşın sözlü edilen kayıtlar getirilmemiş, olay anına ait polis telsiz konuşmalarına ait kayıtlar celbedilmemiştir.

- Arama kararının dayanağını oluşturan saldırı hazırlığıyla ilgili hiçbir delil ve emare bulunamamıştır. Bu bakımdan operasyonun planlanmasında eksiklik olduğu ve polisin yanlış bilgilendirmeyle hareket ettiği açıktır.

- Kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda ve Hâkimlik kararında, izin verilen zorunlu durumun ne olduğu irdelenmemiş; gerekçe gösterilmemiştir.

- Olay nedeniyle yürütülen idari soruşturmada soruşturmayı yapacak kişinin tespiti için altı ay harcanmıştır. Ayrıca bahse konu soruşturmada ölüm olayı değil ölenin hayatı araştırılmış, böylece polisin bir teröristi öldürdüğü yönünde oluşturulmak istenen algı güçlendirilmek istenmiştir. Sadece bu durum bile soruşturmacıların bağımsız ve tarafsız olmadığını göstermektedir.

45. Bakanlık görüşünde özette Anadolu Başsavcılığının ulaştığı maddi vakialara ilişkin tespitlerinden ayrılmak için kuvvetli bir neden bulunmadığı ve bir sonuç yükümlülüğü olan etkili soruşturma yükümlülüğününün somut olayda yerine getirildiği savunulmuştur.

B. Değerlendirme

46. Anayasa'nın iddiamın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarının ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, yaşama... hakkına sahiptir.

...

(Değişik: 7/5/2004-5170/3 md.; 21/1/2017-6771/16 md) Meşru müdafaa hali ... sırasında silah kullanılmasına kamunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkrâ hükâmü dışındadır.”

47. Anayasa'nın “Devletin temel amaç ve görevleri” kenar başlıklı 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Devletin temel amaç ve görevleri... kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.”

1. İncelemenin Kapsamı Yönünden

48. Başvurucu, yaşam hakkının usul boyutu yanında öldürmeme yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutunun da ihlal edildiğini öne sürmüştür. Bu nedenle yaşam hakkının maddi boyutu yönünden yapılacak incelemede polislerin mutlak zorunlu bir durumda ve karşılaştıkları güce nispeten orantılı biçimde silahlı güce başvurup başvurmadıkları değerlendirilmeli, bu değerlendirme yapılırken başka hususlar yanında polislerin eylemlerinin planlanması ve kontrolü dâhil olmak üzere olayın bütün aşamaları hesaba katılmalıdır (Anayasa Mahkemesinin yaşam hakkının öldürmeme yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutunun incelenmesi konusunda benimsediği genel ilkeler için çok sayıda karar arasından bkz. *Seyfullah Turan ve diğeri*, B. No: 2014/1982, 9/11/2017, §§ 143-148; *Mahpulah Özarslan*, B. No: 2016/12544, 15/9/2020, §§ 45-49). Ne var ki yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkin iddia hakkında varılacak sonuçtan bağımsız olarak yaşam hakkının öldürmeme yükümlülüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddia yönünden eksiksiz bir inceleme yapmak için gerekli olan makul şüphenin ötesinde kanıt, başvuru dosyasında mevcut değildir. Bu bakımdan başvurusunun ihlal iddiaları hakkında yapılacak inceleme zorunlu olarak yaşam hakkının usul boyutu ile sınırlı olacaktır (yaşam hakkının öldürmeme yükümlülüğüne ilişkin maddi boyutu yönünden inceleme yapılamasa da yaşam hakkının usul boyutu kapsamında incelenen başvurular için birçok karar arasından bkz. *Aisha Fares*, B. No: 2015/18701, 31/10/2018; *Mahin Parjani ve diğeri*, B. No: 2015/19219, 10/10/2019; *Ahmet Kortak ve diğeri*, B. No: 2016/14603, 10/12/2019; *Yılmaz Adıg*, B. No: 2017/16475, 8/7/2020). Ayrıca yaşam hakkının maddi boyutunun ihlal edilip edilmediği yönünden inceleme yapılması için gerekli kanıt unsurunun yokluğu ve başvuru dosyasında mevcut idari soruşturma ile idari soruşturmaya yönelik iddialar da bu başvuruda değerlendirilemeyecektir.

2. Kabul Edilebilirlik Yönünden

49. Başvurusunun ihlal iddiası açıkça dayanaktan yoksun olmadığı gibi başvuruda başka bir kabul edilemezlik nedeni de bulunmamaktadır. Bu nedenle yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

3. Esas Yönünden

a. Genel İlkeler

50. Yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17. maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen Anayasa'nın 5. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde

devlete birtakım negatif ve pozitif yükümlülükler yükler (*Fatma Akan ve Mehmet Eren* [GK], B. No: 2017/26636, 10/11/2021, § 82).

51. Pozitif yükümlülüğü kapsamında devlet, başka gereklikler yanında yaşam hakkını korumak için oluşturulan yasal ve idari çerçevenin gereği gibi uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili bir yargısal sistem kurmakla da yükümlüdür. Bu usul yükümlülüğü şüpheli her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütülmesini gerektirir. Yürütülecek soruşturmanın temel amacı yaşam hakkını koruyan hukukun etkili bir şekilde uygulanmasını, kamu görevlilerinin müdahalesiyle veya onların sorumlulukları altında meydana gelen ya da diğer bireylerin fiilleriyle gerçekleşen ölümler nedeniyle ilgililerin hesap vermelerini sağlamaktır (*Fatma Akan ve Mehmet Eren*, § 97).

52. Polisin güç kullanımı sonucu meydana gelen ölüm olaylarında yürütülmesi gereken soruşturma şüphesiz ceza soruşturmasıdır (*Okan Göçer*, B. No: 2017/29596, 13/1/2021, § 58).

53. Öte yandan etkili soruşturma yükümlülüğü bir sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Anayasa'nın 17. maddesi başvuruçulara tüccarlık kişileri bir suç nedeniyle yargılama ya da cezalandırma hakkı vermediği gibi devlete tüm yargılamaları mahkûmiyetle sonuçlandırma ödevi de yüklemes (Fatma Akan ve Mehmet Eren, § 98).

54. Etkili yargısal sistem kurma yönündeki usul yükümlülüğünün ceza soruşturmasını gerekli kıldığı durumlarda soruşturmanın Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği etkinlikte olduğunun kabul edilebilmesi için;

- Soruşturma makamlarının olaydan haberdar olur olmaz, resen harekete geçerek ölüm olayını aydınlayabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmeleri,
- Kamu görevlilerinin güç kullanımı sonucu gerçekleşen ölümler yönünden soruşturma makamlarının olaya karışmış olabilecek kişilerden bağımsız olması,
- Soruşturma sürecinin kamu denetimine açık olması ve meşru menfaatlerini korumak için ölen kişinin yakınlarının soruşturma sürecine gerekli olduğu ölçüde katılabilmeleri,
- Soruşturmanın makul bir özen ve süratle yürütülmesi,
- Soruşturma makamlarınca olayın sebebinin objektif analizinin yapılması ve soruşturma sonucunda alınan kararın elde edilen tüm bulguların kapsamlı, nesnel ve tarafsız bir analizine dayalı olması, olayda güç kullanımı var ise kararın ayrıca yaşam hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'nın aradığı zorunlu bir durumdan kaynaklanan ölçünlü bir müdahale olup olmadığına yönelik bir değerlendirme içermesi şarttır (*Fatma Akan ve Mehmet Eren*, § 99).

b. İlkeleri Olaya Uygulanması

55. Soruşturma makamlarının resen ve derhâl harekete geçmesine ilişkin ilke yönünden başvuruçunun herhangi bir iddiası bulunmadığı gibi bu konuda herhangi bir

eksiklik de görülmüştür. Anayasa Mahkemesine göre Anadolu Başsavcılığının başvuru yapmış olduğu suç duyurusu üzerine polisler hakkında soruşturma başlatması, sonucu değiştirmemektedir. Zira ölüm olayından haberdar olması sonrasında İstanbul Başsavcılığı, ölüm olayını çevreleyen koşulların tespiti için derhâl harekete geçip bazı soruşturma işlemleri (olay yerinin incelenmesi, otopsi işlemi için ölenin Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilmesi) yapmış ve soruşturma süresince pek çok delil toplamıştır. Yürütülen soruşturma somunda verilen kararda yalnızca İ.Ö.ye isnat edilen eylemler yönünden değerlendirme yapılırsa da Anadolu Başsavcılığınca yürütülen soruşturmaya işaret edilmiştir (bkz. § 28). Bu bakımdan yaşam hakkının usul boyutu yönünden yapılacak değerlendirmede İstanbul Başsavcılığınca yapılan soruşturma da dikkate alınmalıdır.

56. Başvurucu, meşru menfaatlerini korumak için soruşturma sürecine gerekli olduğu ölçüde katılmadığını iddia etmemiş; bu konuda eksiklik de tespit edilmemiştir.

57. Başvurucu, Cumhuriyet savcısının ilgili polis ve amirlerin şüpheli veya tanık olarak ifadelerini almadığından şikâyet ederek soruşturmanın tarafsız yürütüldüğü yönünde bir görüntü vermediğini iddia etmiş; ayrıca delillerin operasyona katılan polislerce toplandığını ve üç polisin el svapını alanların bu polislerin çalışma arkadaşları olduğunu belirterek soruşturmanın bağımsız olmadığını ima etmiştir.

58. Kamu görevlilerinin karıştığı ölüm olaylarıyla ilgili soruşturmaların etkililiği için soruşturmada sorumlu kişiler ile tetkikleri yapan kişilerin olaylara karışan kişilerden yalnızca hiyerarşik ya da kurumsal olarak bağımsız olması yeterli değildir. Aynı zamanda soruşturmanın uygulamadaki bağımsız ve tarafsızlığının da sağlanması gerekir. Başka bir ifadeyle anılan ilke, soruşturmanın hem hukuki hem de fiili olarak tarafsız ve bağımsızlığının sağlanmış olmasını gerektirir (*Aisha Fares*, § 87). Ayrıca bir ceza soruşturmasının yeterince bağımsız olup olmadığı, soruşturmaya özel bütün koşullara ve soruşturmadaki unsurların ölümün koşullarını tespit etme ve sorumluları cezalandırma yeterliliğini riske atıp atmadığına, şayet riske atıyorsa ne ölçüde riske atıldığına bağlıdır (*Mahpulah Özarslan*, § 65).

59. Somut olayda başvuru ile eşi N.Ö.nün ifadesi operasyonda görev yapmış polislerce alınmıştır. Bununla birlikte olay yerindeki deliller (el svapları da dâhil) operasyonu icra etmekle görevli TEM Şube ile Harekât Şubesinde görevli olmayan iki uzman yardımcısı tarafından toplanmıştır. Ayrıca olay yeri incelemesi sırasında Cumhuriyet savcısı hazır bulunmuştur. Soruşturma kapsamındaki kriminal incelemelerin tamamına yakını (Parmak İzi Şubesi ile Kriminal Laboratuvarca yapılan incelemeler hariç) operasyona katılan polislerle arasında hiyerarşik ya da kurumsal bağ bulunmayan Adli Tıp Kurumu Başkanlığına bağlı birimlerde çalışan kişilerce yapılmıştır. Parmak İzi Şubesi ile Kriminal Laboratuvaradan rapor alınması ise -rapor içerikleri de dikkate alındığında- başvuruya konu soruşturmanın bağımsızlığına hâle getirmemiştir. Soruşturma kapsamında yapılan işlemler gözetilerek somut olayda operasyona katılan polis ve amirlerinin ifadelerinin alınmaması soruşturma makamlarının tarafsızlığını zedeleyen bir husus olarak da görülmemiştir (Öte yandan operasyona katılan polis ve amirlerinin ifadelerinin alınmaması, ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delillerin toplanmasına ilişkin ilke (eksiksizlik) yönünden aşağıda ayrıca değerlendirilecektir.). Bu nedenle başvuruya konu ceza soruşturmasının bağımsız ve tarafsız bir şekilde yürütülmediğine yönelik iddiaya itibar edilmemiştir.

60. Soruşturmanın makul bir özen ve süratle yürütülmesine, ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delillerin tespit

edilmesine ilişkin gerekliliklere gelince soruşturma makul sayılabilecek bir sürede tamamlanmış, soruşturmada ölümlü nedeni ile ölümlü hangi koşullarda meydana geldiğinin tespiti için birçok adım (olay yeri incelemesi, ölenin ve üç polisin el svapları ile iki polisin eldiveninin alınması, ölü muayenesi ve otopsi işlemleri, olay yerinde bulunan tabanca ve üzerinde vücut izi ve biyolojik örnek incelemesi, atış artığı ve atış mesafesinin tespitine yönelik inceleme, olay yerinde bulunan tabanca ve mermi kovanlarının incelenmesi) atılmıştır.

61. Cumhuriyet savcısının olay yerine olayın bildirilmesinden yaklaşık bir saat sonra ulaşması soruşturmanın etkililiğine zarar veren bir unsur olarak kabul edilmemiştir. Çünkü Cumhuriyet savcısının olay yerine intikali öncesinde deliller olayla ilgisi bulunmayan uzman yardımcılar tarafından muhafaza altına alınmıştır. Ayrıca meselenin soruşturmanın etkililiğini zedelediğine dair emare bulunmamaktadır.

62. Başvurucu, polis telsiz konuşmalarına ait kayıtların getirilmediğinden yakınsa da başvurusunun dairesine girildiği andan İ.Ö.nün ölümlüne kadar geçen sürede polislerin telsizle görüşme yaptığını dair bir bilgi bulunmamaktadır.

63. Başvurucu, operasyona 42 polis katılmasına rağmen sadece üç polisin el svapının alındığını ve svap alma formunun silahla temas edilip edilmediği ile ilgili ölümlü boş bırakıldığını ileri sürmüştür.

64. Uzman yardımcılarının olay yeri incelemesi nedeniyle düzenledikleri rapor ve bu raporun ekindeki belgelere göre üç polisin el svapı, iki polisin ise eldiveni muhafaza altına alınmıştır. Ölemlerinde tespit edilen ateşli silah giriş yarası dördüttür ve olay yerinde -cesetten çıkan üç mermi çekirdeğinin 9 mm olduğu gözetildiğinde- polislerin kullandığı aşıkâr olan 9 mm'lik silaha ait dört boş kovan bulunmuştur. Ayrıca Balistik Şubenin raporundan alınan kovanların dört ayrı silahtan atıldığı ve bu silahları el svapı alınan iki polis ile eldiveni alınan iki polisin kullandığı anlaşılmıştır (bkz. § 25/viii). Bu durumda başvurusunun eksiklik olarak belirttiği hususlar soruşturmanın etkililiğine zarar vermemiştir.

65. Öte yandan başvuruya konu soruşturmada soruşturmanın etkililiğine tesir eden önemli eksiklikler ve bazı özensizlikler söz konusudur.

66. Öncelikle operasyonda görev alan polisler ile başvurusunun silah seslerini duyabilecek komşularının beyanlarına başvurulmamıştır. Anadolu Başsavcılığı 17/1/2018 tarihli bir yazıyla İstanbul Emniyet Müdürlüğünden arama işlemine katılan polislerin şüpheli sıfatıyla ifadelerinin alınmasını istemiş ve bu talebini 6/6/2018 tarihinde yinelemiş ise de İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli bazı polisler, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısıyla görüşüp soruşturmanın İstanbul Başsavcılığında terör suçlarıyla görevli Cumhuriyet savcısı ile İstanbul Emniyet Müdürlüğünün terör suçlarıyla ilgili birimi tarafından yürütüldüğü yönünde tutanak düzenlemiştir. Oysa operasyonda görev alan polislerin ve silah sesini duyabilecek komşuların beyanlarının alınması olayın nasıl bir seyir izlediğinin belirlenmesini sağlayabilir.

67. Anadolu Başsavcılığı 17/1/2018 tarihinde İstanbul Başsavcılığundan ve İstanbul Emniyet Müdürlüğünden kamera kayıtlarının birer örneğinin gönderilmesini talep etmiş ancak sözü edilen kayıtlar gönderilmemiştir. Buna rağmen Anadolu Başsavcılığı kamera kayıtlarının temini için yeni bir çaba içine girmemiş, olay yeri incelemesi sırasında çekilen fotoğrafları celbetmemiştir. Uzman yardımcılarının olay yeri incelemesi nedeniyle

düzenledikleri rapor ve diğer belgelerde ölenin bulunduğu odanın kapısının polislerle olan mesafesinin belirtilmemesi bahse konu kamera kaydı ile fotoğrafları daha da kıymetli hâle getirmiştir.

68. Balistik Şubenin hazırladığı raporda eldivenin dış ve iç bölgesinden alınan svaplardaki atış artıklarının ateşli silahla yakın atış mesafesinden yapılan atış sonucu oluşabileceği belirtilse de söz konusu husustan konuyla ilgili olmayan bir yerde ve ilgisiz bir şekilde bahsedilmesi nedeniyle söz konusu eldivenin hangi polis memuruna ait olduğu anlaşılamadığı hâlde (bkz. § 25) Balistik Şubeden ek rapor alınmamıştır.

69. Parmak İzi Şubesince hazırlanan uzmanlık raporunda olay yerinde bulunan tabanca üzerinde iz şaptandığı belirtilse de bu izin ölene ait olup olmadığı yönünde araştırma yapıp yapılmadığı soruşturma dosyasından anlaşılamamıştır (bkz. § 19).

70. Olay Tutanahı'na göre polisler L.Ö.'nin odanın kapısına balistik kalkan ile kontrollü bir şekilde yaklaşmış, L.Ö. ise hedef gözeterek polislere ateş etmiştir. L.Ö. "Polis, at silahını, teslim ol!" şeklindeki uyarılara da silahla ateş ederek cevap verince polisler L.Ö.'ye ateş etmiştir (bkz. § 8). Bununla birlikte polislerin kullandığı 9 mm'lik silahlara ait dört boş kovandan birisi balkon kapısının önünde, diğerleri odadaki halı üzerinde bulunmuştur (bkz. § 9). Otopsi raporuna göre öledeki ateşli silah giriş yaraları, boynunun sol yan tarafında, göğsünün ön yüz sol bölgesinde, sol kolunun üst dış yan arkasında ve göğsünün sol dış tarafındadır (bkz. § 22). Balistik Şubenin hazırladığı rapora göre ölenin atletindeki üç delik, polisler kısa namlulu silah kullanmış ise 40 cm'lik, uzun namlulu silah kullanmışsa 100 cm'lik mesafeden yapılan atışlar sonucu oluşmuş ve olay yerindeki 9 mm'lik dört kovan dört farklı silahtan atılmıştır (bkz. § 25). Bütün bunlara rağmen anılan dört kovanın hangi polise ait hangi silahtan atıldığı tespit edilmemiş, olay yerinde keşif yapılmak suretiyle olay canlandırması da yapılmamıştır. Hâlbuki gerek yukarıdaki paragraflarda gerekse bu paragrafta bahsedilen eksiliklerin tamamlanması suretiyle olay yerinde yapılacak keşif, başvuruya konu olayın nasıl bir seyir izlediğinin belirlenmesi için olmazsa olmaz niteliktedir.

71. Anadolu Başsavcılığı, İstanbul Başsavcılığının bazı soruşturma belgelerini 3/1/2019 tarihinde göndermesinden sonra yeni soruşturma işlemi yapmamasına rağmen soruşturmayı sonuçlandırmak için 23/9/2019 tarihine kadar beklemiştir.

72. Son olarak ifade etmek gerekir ki olayda meşru savunma hâlinin bulunduğu gerekçesiyle kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilse de bu kararda yaşam hakkına yönelik müdahalenin ölçülü olup olmadığına yönelik bir değerlendirme yer almamıştır. Anayasa'nın 17. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilenler (meşru müdafaa hâli, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması veya olağüstü hâllerde yetkili mercinin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kararın cevaz verdiği zorunlu durumlar) öldürmeye izin verilen hâller değil istenmeyen bir sonuç olarak yaşam hakkından yoksun kalma sonucunun doğabileceği güç kullanılmasına izin veren durumlar olduğu için ölümlü sonuçlanan bir silahlı güç kullanımı olayıyla ilgili soruşturma sonunda verilen kararda, yaşam hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'nın aradığı zorunlu bir durumdan kaynaklanıp kaynaklanmadığı yanında zorunlu bir durumdan kaynaklanıyorsa müdahalenin ölçülü olup olmadığı da değerlendirilmelidir.

73. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Muhterem İNCE bu görüŖe katılmamıŖtır.

4. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönlünden

74. BaŖvurucu ihlalin tespitini ve manevi zararının karŖılanmasını talep etmiŖtir.

75. BaŖvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden soruŖturma yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği soruŖturma makamınca yapılması gereken iŖ yeniden soruŖturma iŖlemlerini baŖlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaŖtıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin KuruluŖu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel baŖvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine iliŖkin benzer yöndeki kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Dođan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, ŖŖ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, ŖŖ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberođlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, ŖŖ 93-100).

76. Öte yandan ihlalin niteliği dikkate alınarak baŖvurucuya net 90.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna ulaŖılmıŖtır.

77. Bireysel baŖvurunun avukat yardımıyla yapıldığı ancak baŖvurucunun daha sonra avukatını vekillik görevinden azlettiği anlaŖılmıŖtır. Azille birlikte baŖvurucu ile avukatı arasındaki vekâlet iliŖkisi sona erse de bireysel baŖvurunun avukat aracılığıyla yapılmıŖ olması sebebiyle baŖvurucu lehine vekâlet ücretine hükmedilmesi gerektiği sonucuna varılmıŖtır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. YaŖam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine iliŖkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaŖam hakkının usul boyutunun İHLAL EDİLDİĞİNE Muhterem İNCE'nin karŖıyoyu ve OYÇOKLUĐUYLA,

C. Kararın bir örneğinin yaŖam hakkının usul boyutunun ihlalinin doğan sonuçların ortadan kaldırılması için yeniden soruŖturma yapılmak üzere İstanbul Anadolu Cumhuriyet BaŖsavcılıđına (Sor. No: 2018/692) GÖNDERİLMESİNE,

D. BaŖvurucuya net 90.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE,

E. 364,60 TL baŖvurucu harcı ile 9.900 TL vekâlet ücretinden oluŖan toplam 10.264,60 TL yargılama giderinin baŖvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvuru Hazine ve Maliye Bakanlığında başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığında GÖNDERİLMESİNE 22/11/2022 tarihinde karar verildi.

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucu, polisin silahlı güç kullanımı sonucu oğlu İ.Ö. nün meydana gelen ölümlü ve bu olay hakkında yürütülen ceza soruşturmasının etkisizliği nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Mahkememiz çoğunluğu, silahlı güç kullanımı sonucunda meydana gelen ölüm olayında meşru savunma hakkının bulunduğu gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olsa bile, kararda, yaşam hakkına yönelik müdahalenin ölçülülüğüne yönelik bir değerlendirilmeye yer verilmediğinden yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Çoğunluğun bu yöndeki görüşüne katılmıyorum.

2. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, başvurusunun oğlu müteveffa İ.Ö.nün silahlı terör örgütü içinde faaliyet yürüttüğü, İçişleri Bakanı'na yönelik eylem arayışı içinde olduğu ve silahlı olabileceğine ilişkin istihbarat bilgisi edinmiş, bu hususu İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmiş; Cumhuriyet savcısı; İ.Ö.nün kaçması ve delillerin kaybolması, yok edilmesi veya başka yere nakledilmesi yönünde tehlike bulunduğu sonucuna vararak yakalanabilmesi ve delillerin elde edilebilmesi amacıyla yaşadığı apartman dairesinde saat 00.00'dan itibaren 24 saat süreyle arama yapılmasına, elde edilecek suç unsuru eşya ve delillere el konulmasına karar vermiş; arma kararını icra eden polis ekiplerinin ikazlara (Polis, açın kapıyı! şeklinde) rağmen kapının açılmaması üzerine kırılmak suretiyle içeri giren kolluk mensupları, *"Polis, at silahını, teslim ol!"* uyarısını yaptıkları esnada İ.Ö.nün ateşle karşılık vermesi üzerine polisin karşı ateş etmesi sonucunda başvurusunun oğlu İ.Ö. hayatını kaybetmiştir.

3. Kişinin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığını koruma hakkı, birbirleriyle sıkı bağlantıları olan, devredilmez ve vazgeçilmez haklarından olup devletin bu konuda pozitif ve negatif yükümlülükleri bulunmaktadır. Devletin, negatif bir yükümlülük olarak, yetki alanında bulunan hiçbir bireyin yaşamına kasıtlı ve hukuka aykırı olarak son vermemesi, bunun yanı sıra, pozitif bir yükümlülük olarak, yine yetki alanında bulunan tüm bireylerin yaşam hakkını gerek kanunla makamların gerek diğer bireylerin gerekse kişinin kendisinin eylemlerinden kaynaklanabilecek risklere karşı koruma yükümlülüğü bulunmaktadır (*Serpil Kertimoğlu ve diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, §§ 50-51).

4. Anayasa'nın 17. maddesinin son fıkrasında *"(1) meşru müdafaa hali, (2) yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, (3) bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, (4) bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, (5) olağanüstü hallerde yetkili mercetin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda"* yaşam hakkına yapılan müdahalenin hukuka uygun olacağı belirtilmiştir (*Yılmaz Adıgüç*, B. No: 2017/16475, 8/7/2020, §. 31).

5. Başvuruya konu olayda Başsavcılık, başvurusunun yaptığı suç duyurusu üzerine polisler hakkında hemen soruşturma başlatmış, ölüm olayından haberdar olunması sonrasında ölüm olayını çevreleyen koşulların tespiti için derhâl harekete geçip bazı soruşturma işlemleri (olay yerinin incelenmesi, otopsi işlemi için Ölenin Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilmesi) yapmış ve soruşturma süresince pek çok delil toplamıştır. Yine, başvuru ile eşi N.Ö. nün ifadesine başvurulmuş, olay yerindeki deliller (el svapları da dâhil) toplanmıştır. Olay yeri incelemesi sırasında Cumhuriyet savcısı bizzat hazır bulunmuş; soruşturma, makul

sayılabilecek bir sürede tamamlanmıştır. Soruşturmada ölüm nedeni ile ölümün hangi koşullarda meydana geldiğinin tespiti için birçok işlem de (olay yeri incelemesi, ölenin ve üç polisin el svapları ile iki polisin eldiveninin alınması, ölü muayenesi ve otopsi işlemi, olay yerinde bulunan tabanca ve üzerinde vücut izi ve biyolojik örnek incelemesi, atış artığı ve atış mesafesinin tespitine yönelik inceleme, olay yerinde bulunan tabanca ve mermi kovanlarının incelenmesi) yapılmıştır. Ancak kamu davasının açılmasına yönelik yeterli bir delile ulaşılmadığından Cumhuriyet savcısı tarafından kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

6. Yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiş ise de silahlı güç kullanımı sonucu meydana gelen ölüm olaylarında soruşturma yükümlülüğünün araç yükümlülüğü olduğu dikkate alınmalıdır. Cumhuriyet savcısının (§§ 30-36) olayı aydınlatmak adına gerekli soruşturma işlemlerini ifa ettiği görülmektedir. Kovuşturmayaya yer olmadığı kararında, (§ 37) L.Ö. nün ölümünün meşru müdafaa kapsamında kaldığı ve Anayasada öngörülen zorunluluk halini oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Başvurucunun anılan karara itirazını inceleyen sulh ceza hâkimliği de kovuşturmayaya yer olmadığına dair bu kararı usul ve yasaya uygun bulmuş, itirazın reddine karar vermiştir. Dolayısıyla, başvurucunun yaşam hakkının ihlal edildiği iddiası bakımından etkili bir soruşturmanın yürütülmediğinden bahsedilemeyecektir.

7. Açıklanan nedenlerle, başvurucunun Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edilmediği kanaatini taşıdığından çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Üye
Muhterem İNCE